

Krajowa Administracja
Skarbowa

Instrukcja w zakresie stosowania procedury TIR (dla przedsiębiorców)

wersja z dnia 14 stycznia 2019 r.

Spis treści

1. Podstawa prawna	3
2. Zasady i zakres stosowania.....	4
3. Konsekwencje dla procedury TIR wynikające z traktowania Unii Europejskiej jako jednego obszaru celnego.....	5
4. Dostęp do systemu TIR.....	6
5. Szczegółowy tryb postępowania w ramach procedury TIR.....	7
6. Procedura TIR a procedury uproszczone.....	8
7. Przykłady dotyczące możliwości stosowania procedury TIR (i przesyłania zgłoszeń TIR do NCTS).....	14
Załącznik.....	16

1. Podstawa prawna

Przewóz towarów z zastosowaniem karnetu TIR odbywa się na podstawie przepisów Konwencji celnej dotyczącej międzynarodowego przewozu towarów z zastosowaniem karnetów TIR (Konwencja TIR), sporządzonej w Genewie 14 listopada 1975 r. (w Polsce tekst pierwotny opubl. w Dz.U.84.17.76 zał. z 28.03.1984 r. oraz zmiany opubl. w Dz.U.2008.12.75 z 24.01.2008 r.). W Unii Europejskiej Konwencja przyjęta została rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2112/78 z dnia 25 lipca 1978 r., które weszło w życie z dniem 20 lipca 1983 r. (Dz. Urz. WE PL Wyd. Spec. R.02, T.1, s. 208-209). Tekst ujednoczony Konwencji TIR (uwzględniający zmiany wprowadzone do końca 2008 r.) został opublikowany w Dz. Urz. WE L 165 z dn. 26.06.2009 r., str.1-94. Zmiany do Konwencji opublikowane są w Dz. Urz. UE.: L 66 z 6.03.2012 r., str. 1; L 244 z 8.09.2012 r., str. 1; L 245 z 14.09.2013 r., str. 3; L 346 z 2.12.2014 r., str. 1; L 321 z 29.11.2016 r., str. 31; L 99 z 19.04.2018 r., str. 1 oraz L 296 z 22.11.2018 r., str.1.

Szczegółowe uregulowania dotyczące zakresu stosowania procedury TIR na obszarze celnym Unii Europejskiej zawierają akty prawne:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz. Urz. UE L 269/1 z 10.10.2013) – **art. 226-231 unijnego kodeksu celnego zwanego dalej UKC;**
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz. Urz. UE L 343/1 z 29.12.2015) – **art. 184, 186-187 rozporządzenia delegowanego zwanego dalej RD;**
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz. Urz. UE L 343/558 z 29.12.2015, ze zm. L 149/19 z 13.06.2017 r.) – **art. 163-164, 167-168, 274-282 rozporządzenia wykonawczego zwanego dalej RW.**

Szczegółowe uregulowania dotyczące korzystania z procedury TIR w Polsce w zakresie dostępu do procedury TIR oraz stosowania procedury uproszczonej (upoważniony nadawca TIR) zawierają akty prawne:

- Ustawa z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (Dz. U. z 2018 r. poz. 167, z późn. zm.) – **art. 17a, art. 70 ust. 1, 2 i 3 ustawy Prawo celne zwanej dalej uPc;**
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 sierpnia 2016 r. *w sprawie wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury TIR, pozwolenia*

na uproszczenie przy obejmowaniu towarów procedurą TIR oraz korzystania z tego uproszczenia (Dz.U. poz. 1290);

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie wyznaczenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Warszawie do prowadzenia niektórych spraw celnych (Dz. U. poz. 228).*

2. Zasady i zakres stosowania

2.1. Zgodnie z art. 226 ust. 3 lit. b UKC przemieszczanie towarów nieunijnych, w procedurze tranzytu zewnętrznego, może odbywać się zgodnie z Konwencją TIR, jeżeli:

- przemieszczanie rozpoczęło się lub ma się zakończyć poza UE, lub
- przemieszczanie jest dokonywane między jednym a drugim miejscem znajdującym się na obszarze UE przez terytorium państwa (lub terytorium) znajdującego poza obszarem celnym UE.

2.2. Ponadto, na podstawie art. 227 ust. 2 lit. b UKC, zgodnie z Konwencją TIR może być dokonywane, w ramach procedury tranzytu wewnętrznego, przemieszczanie towarów unijnych z jednego do drugiego miejsca znajdującego się na obszarze celnym UE przez terytorium państwa (lub terytorium) nienależącego do obszaru celnego UE, bez zmiany ich statusu celnego. Do tego typu przewozów przykładowo można zaliczyć przewóz towarów unijnych z Polski na Litwę przez rosyjski Obwód Kaliningradzki. W takiej sytuacji na karnecie powinna zostać zamieszczona przez posiadacza karnetu adnotacja T2L, która potwierdzana jest przez urząd wyjścia.

Potwierdzanie unijnego statusu towarów poprzez adnotację T2L nie może natomiast mieć miejsca w przypadku wywozu towarów z UE. Wywóz i potwierdzanie statusu unijnego wzajemnie się wykluczają.

2.3. Zgodnie z obowiązującymi przepisami karnet TIR nie może zostać wykorzystany do przewozu towarów jedynie w granicach Unii Europejskiej stanowiącej jeden obszar celny. Z przepisów Konwencji TIR jednoznacznie bowiem wynika, iż karnet TIR stosuje się do przewozu towarów z urzędu wyjścia do docelowego urzędu z przekroczeniem jednej lub kilku granic (rozumianych jako granice celne). Nie jest zatem możliwy przewóz za karnetem TIR towarów nieunijnych np. z Gdyni do Berlina czy z Hamburga do Warszawy.

2.4. W Unii Europejskiej dla monitorowania operacji tranzytowych TIR stosowany jest Nowy Skomputeryzowany System Tranzytowy (w Polsce - NCTS2).

Otwarcie operacji tranzytowej TIR wymaga przesłania przez posiadacza karnetu TIR elektronicznego zgłoszenia TIR do systemu NCTS2.

Operacje tranzytowe TIR realizowane są jednocześnie w systemie NCTS2 oraz na podstawie karnetu TIR, który podlega weryfikacji organu celnego i na którym nanoszone są stosowne adnotacje i potwierdzenia.

Jedynym wyjątkiem od obowiązku przesłania zgłoszenia elektronicznego TIR i realizacji operacji TIR w NCTS jest **procedura awaryjna (procedura ciągłości działania)** - system nie działa.

Szczegółowy opis czynności związanych z obsługą elektronicznych zgłoszeń TIR w systemie NCTS2 znajduje się w „Instrukcji dotyczącej realizacji usługi e-Tranzyt (operacje tranzytu unijnego/wspólnego i operacje TIR)” (wersja dla przedsiębiorców).

W przypadku potwierdzania w Polsce unijnego statusu towarów poprzez adnotację T2L na karnecie TIR, dodatkowo zastosowanie ma system AES/STATUS i obowiązują zasady określone w „Instrukcji w zakresie obsługi w systemie AES” dotyczące usługi e-Status.

3. Konsekwencje dla procedury TIR wynikające z traktowania Unii Europejskiej jako jednego obszaru celnego

3.1. W związku z faktem, iż terytorium UE stanowi jeden obszar celny, czynności kontrolne w procedurze TIR realizowane są przy wjeździe do lub wyjeździe z terytorium celnego UE, a w sytuacji, gdy przewóz odbywa się przez terytorium kraju trzeciego - w miejscach, gdzie towar objęty procedurą opuszcza czasowo obszar UE i ponownie na ten obszar wjeżdża. Państwa członkowskie UE pod pojęciem „przejściowy urząd celny” w procedurze TIR rozumieją każdy urząd celny, przez który pojazd drogowy, zespół pojazdów lub kontener jest wwożony na obszar celny UE lub wywożony z tego obszaru w trakcie transportu TIR.

3.2. Konsekwencją traktowania Unii Europejskiej jako jednego obszaru celnego jest również fakt, iż w sytuacji, gdy władze celne danego państwa członkowskiego zadecydują, zgodnie z art. 38 Konwencji TIR, o pozbawieniu danego przewoźnika (unijnego lub z państwa trzeciego) prawa do stosowania systemu TIR na swoim terytorium, to decyzja ta ma zastosowanie na całym obszarze celnym UE. Informacja w tej sprawie przekazywana jest każdorazowo do Sekretariatu TIR i Komisji Europejskiej oraz do wszystkich krajów UE. W Polsce decyzje w sprawie wykluczenia przewoźnika z systemu TIR podejmuje Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie, na podstawie informacji uzyskanych od izb administracji skarbowej oraz z innych dostępnych źródeł.

Informacje na temat statusów posiadaczy karnetu TIR, w tym dotyczące wykluczeń w UE, dostępne są dla uprawnionych użytkowników w prowadzonej przez EKG ONZ elektronicznej bazie ITDB.

3.3. Jeżeli operacja TIR realizowana jest na obszarze celnym UE, każde stowarzyszenie poręczające ustanowione i zatwierdzone w Unii Europejskiej może stać się odpowiedzialne za zapłatę zabezpieczonej kwoty długu celnego odnoszącego się do towarów objętych danym karnetem TIR do wysokości **100 000 EUR** lub równowartości tej kwoty w walucie krajowej, zgodnie z art. 163 RW. Podkreślić przy tym należy, iż ograniczenie kwoty odpowiedzialności dotyczy stowarzyszenia poręczającego, nie zaś posiadacza karnetu TIR, który odpowiada do pełnej kwoty mogącego powstać długu. Dopiero w sytuacji, gdy brak jest możliwości wyegzekwowania kwoty należności od posiadacza karnetu, roszczenie kierowane jest do stowarzyszenia i wówczas ograniczone jest do kwoty 100 000 EUR.

Odpowiedzialność i posiadacza karnetu, i stowarzyszenia poręczającego dotyczy należnych kwot cła oraz podatków przywozowych i wywozowych.

3.4. Stowarzyszenie poręczające, ustanowione w państwie członkowskim właściwym do odzyskania długu, jest zobowiązane do zapłacenia zabezpieczonej kwoty długu. Jeżeli zatem na mocy art. 87 UKC zostanie ustalone, że to polskie organy celne są właściwe do odzyskania długu, w przypadku braku możliwości odzyskania należności celnych i podatkowych od osoby bezpośrednio odpowiedzialnej, żądanie zapłaty winno być skierowane do polskiego stowarzyszenia poręczającego, tj. Zrzeszenia Międzynarodowych Przewoźników Drogowych w Polsce (ZMPD).

3.5. Na podstawie art. 164 RW, powiadomienie stowarzyszenia poręczającego o niezwolnieniu karnetu TIR, dokonane przez władze celne jednego kraju członkowskiego, właściwe zgodnie z art. 87 ust. 2 UKC do odzyskania długu, skierowane do stowarzyszenia poręczającego uznanego przez te władze, pozostaje także ważne w przypadku, gdy ustalone zostanie, iż inne władze celne są kompetentne, zgodnie z art. 87 ust. 1 akapit drugi lub trzeci UKC, do odzyskania tego długu. Wówczas te drugie władze celne są właściwe do odzyskania kwot należnych od stowarzyszenia poręczającego, uznanego przez te władze. Całość dokumentacji i korespondencji w tej sprawie winna zostać przekazana właściwej administracji.

3.6. Na podstawie decyzji podjętej przez Międzynarodową Unię Transportu Drogowego w Genewie (IRU), która zrzesza wszystkie stowarzyszenia poręczające ustanowione w myśl Konwencji TIR, istnieje ograniczenie w przewozach w ramach procedury TIR odnoszące się do określonych poniżej towarów:

- **produkty tytoniowe o kodach HS 24.02.10, 24.02.20, 2403.11 i 24.03.19** oraz
- **alkohol i produkty pochodne o kodach HS 22.07.10 i 22.08.**

Dla ww. towarów IRU nie zapewnia gwarancji, a zatem **niemożliwy jest ich przewóz na podstawie karnetu TIR w żadnej z Umawiających się Stron Konwencji TIR.**

4. Dostęp do systemu TIR

W Polsce uprawnioną do dokonywania przewozów towarów pod osłoną karnetu TIR jest osoba, która uzyskała pozwolenie Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Warszawie na korzystanie z procedury TIR. Wniosek o udzielenie pozwolenia składa się bezpośrednio do tego organu, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W szczególności wymagane jest załączenie do wniosku opinii ZMPD.

Informacje dotyczące uprawnionego posiadacza karnetu TIR (oraz wszelkie późniejsze zmiany dotyczące pozwolenia) są niezwłocznie wprowadzane do bazy ITDB.

5. Szczegółowy tryb postępowania w ramach procedury TIR

Uwaga: Wymogi i zasady określone w niniejszej Instrukcji odnoszą się wyłącznie do obsługi papierowego karnetu TIR. Wymogi i zasady dotyczące elektronicznego zgłoszenia TIR określone są w „Instrukcji dotyczącej realizacji usługi e-Tranzyt (operacje tranzytu unijnego/wspólnego i operacje TIR)” (wersja dla przedsiębiorców).

5.1. W urzędzie wyjścia lub urzędzie wprowadzenia na obszar UE należy przedstawić karnet TIR (po przesłaniu do NCTS2 elektronicznego zgłoszenia TIR) wraz z przewożonymi towarami oraz:

- dokument przewozowy – do wglądu,
- inne dokumenty, jeśli są wymagane na podstawie przepisów odrębnych.

Uprawnionym do posługiwania się karnetem TIR jest jego posiadacz wymieniony w rubryce 3 okładki i w rubryce 4 odcinków karnetu.

Rubryki 1-4 na stronie pierwszej okładki karnetu TIR wypełnia stowarzyszenie poręczające. Rubryki 6-12 na tej stronie i rubryki 2-15 na wszystkich odcinkach karnetu TIR wypełnia posiadacz karnetu.

5.2. Warunkiem przyjęcia karnetu TIR przez organ celny jest:

- ✓ zamieszczenie danych dotyczących posiadacza karnetu w rubryce 3 okładki oraz w rubryce 4 wszystkich odcinków karnetu, a jeżeli przewóz dokonywany jest z zastosowaniem międzynarodowego listu przewozowego CMR - także w rubrykach 16 i 23 CMR,

Uwaga: Posiadacz karnetu TIR powinien podać posiadany numer EORI w rubryce 4 odcinków 1 i 2 karnetu przeznaczonych do przewozu w UE.

- ✓ wpisanie w rubryce 8 okładki i w rubryce 7 wszystkich odcinków karnetu numeru rejestracyjnego pojazdu, którym dokonywany jest przewóz,
- ✓ wpisanie w rubryce 9 okładki karnetu numeru i daty świadectwa uznania pojazdu, którym dokonywany jest przewóz,
- ✓ zamieszczenie w karnecie przez jego posiadacza jednoznacznego i dokładnego opisu przewożonych towarów.

5.3. Przed przyjęciem karnetu TIR organ celny bada jego autentyczność i prawidłowość wypełnienia poprzez stwierdzenie, czy:

- ✓ okładka karnetu TIR i poszczególne karty są opatrzone tym samym numerem i posiadają znaki IRU,
- ✓ w rubrykach 2 i 4 okładki została zamieszczona nazwa stowarzyszenia poręczającego i odcisnięta jego pieczęć,
- ✓ karty karnetu są kolejno ponumerowane,

- ✓ karnetem TIR posługuje się osoba uprawniona, której dane wpisane są w rubryce 3 i 12 okładki karnetu oraz w rubrykach 4, 13, 14 i 15 każdego odcinka karnetu TIR,
- ✓ karnet TIR został przedstawiony w urzędzie wyjścia w terminie określonym w rubryce 1 okładki.

Karnet TIR nie może zostać przyjęty, jeśli nie spełnia któregokolwiek z określonych powyżej warunków.

Uwaga: Obowiązujące przepisy prawa nie wymagają przedkładania przez posiadacza karnetu faktury przy otwieraniu procedury TIR. Przepisy te, w tym także zawarte umowy międzynarodowe, nie nakładają na organy celne obowiązku potwierdzania faktur. Są to dokumenty handlowe, dane w nich zawarte nie mogą być przez organy celne potwierdzane.

5.4. Jeżeli pomimo upłynięcia określonych przepisami terminów, operacja TIR pozostaje otwarta, urząd wyjścia/wjazdu informuje o tym fakcie stowarzyszenie poręczające (ZMPD) oraz posiadacza karnetu TIR, stosując wzór pisma określony w załączniku do niniejszej „Instrukcji” (jeżeli do posiadacza karnetu nie był wysyłany stosowny komunikat w systemie NCTS2). Urząd przesyłając tę informację oczekuje od stowarzyszenia oraz posiadacza karnetu przedstawienia dowodu prawidłowego zakończenia operacji TIR.

6. Procedura TIR a procedury uproszczone

Uwaga: Zasady postępowania i obowiązki przedsiębiorców związane z realizacją procedury uproszczonej w systemie NCTS2 określone zostały w „Instrukcji dotyczącej realizacji usługi e-Tranzyt (operacje tranzytu unijnego/wspólnego i operacje TIR)” (wersja dla przedsiębiorców).

Procedura uproszczona przy zakończeniu procedury TIR („upoważniony odbiorca TIR”)

6.1. Procedura uproszczona polega na bezpośrednim dostarczeniu do odbiorcy towarów i dokumentów związanych z ich przewozem pod osłoną karnetu TIR, przy czym upoważniony odbiorca nie może dokonywać żadnych adnotacji w karnecie TIR – ma obowiązek przekazania karnetu TIR do wskazanego urzędu przeznaczenia.

6.2. Podstawą prawną stosowania uproszczenia jest art. 230 UKC, art. 282 RW oraz art. 186-187 RD.

6.3. Pozwolenie przyznające status upoważnionego odbiorcy w procedurze TIR wydawane jest na pisemny wniosek złożony do dyrektora izby administracji skarbowej właściwego miejscowo według siedziby wnioskodawcy.

6.4. Zgodnie z art. 187 RD wniosek może złożyć odbiorca towarów, który:

- posiada siedzibę na obszarze celnym Unii Europejskiej,
- oświadcza, że będzie regularnie odbierał towary przemieszczane w ramach operacji TIR,
- spełnia warunki określone w art. 39 lit. a, b i d UKC (kryteria AEO).

Pozwoleń udziela się pod warunkiem, że organ celny będzie w stanie zapewnić nadzór nad operacjami TIR i przeprowadzić kontrole, nie podejmując wysiłków administracyjnych nieproporcjonalnych do wymagań danej osoby.

Pozwolenie może zostać udzielone także przedstawicielowi osoby, która systematycznie odbiera towary przewożone pod osłoną karnetów TIR (na zasadzie przedstawicielstwa pośredniego).

Uwaga: Pozwolenia udzielone przed dniem 1 maja 2016 r. zachowują ważność do czasu dokonania ich ponownej oceny (pod kątem spełniania nowych warunków), najpóźniej do dnia 1 maja 2019 r. Po dokonaniu ponownej oceny organy celne wydają decyzję w sprawie cofnięcia starego pozwolenia i wydają nowe pozwolenie, jeżeli spełnione są warunki do jego wydania.

6.5. W wydanym pozwoleniu organ celny określa w szczególności urząd przeznaczenia odpowiedzialny za towar, który odbiera upoważniony odbiorca, zasady i terminy dot. komunikacji pomiędzy upoważnionym odbiorcą a urzędem przeznaczenia (NCTS2 i procedury awaryjne), termin przedłożenia karnetu TIR w urzędzie przeznaczenia.

6.6. Pozwolenie jest bezterminowe, ale może zostać cofnięte w wypadku, gdy wnioskodawca prowadzi działalność niezgodnie z przepisami prawa celnego.

6.7. Osoba, która uzyskała pozwolenie (upoważniony odbiorca) zobowiązana jest do prowadzenia ewidencji (w sposób uzgodniony z organem celnym), umożliwiającej organowi celnemu prowadzenie skutecznej kontroli.

6.8. Po dostarczeniu towarów do miejsca wskazanego w pozwoleniu upoważniony odbiorca jest zobowiązany do przekazania do urzędu przeznaczenia informacji zgodnie z zasadami określonymi w „Instrukcji dotyczącej realizacji usługi e-Tranzyt (operacje tranzytu unijnego/wspólnego i operacje TIR)” (wersja dla przedsiębiorców), a także odnotować uwagi rozładunkowe w swoich ewidencjach.

Posiadacz karnetu TIR powinien przekazać karnet do urzędu przeznaczenia w terminie i zgodnie z zasadami określonymi w pozwoleniu.

Możliwe jest udzielenie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej przy zakończeniu procedury TIR poza godzinami pracy urzędu.

6.9. Zgodnie z art. 1 lit. d Konwencji TIR operację TIR uznaje się za zakończoną, gdy pojazd drogowy, zespół pojazdów lub kontener został przedstawiony w celu kontroli w urzędzie przeznaczenia lub przejściowym urzędzie przy wyjeździe, wraz z ładunkiem i odnoszącym się do niego karnetem TIR. W przypadku stosowania procedury uproszczonej przy zakończeniu operacji TIR zakończenie tej operacji w

rozumieniu wyżej cytowanego przepisu następuje, gdy zostały spełnione wymogi związane z realizacją procedury uproszczonej określone w art. 282 ust. 1 i 5 RW, tj. poinformowano urząd przeznaczenia o przybyciu towaru, o stanie towaru, środka przewozowego i zamknięć urzędowych oraz o dacie zapisu w ewidencjach i przedstawiono w tym urzędzie karnet TIR wraz z MRN operacji TIR.

Zgodnie z art. 282 ust. 6 RW, uznaje się, iż posiadacz karnetu TIR wypełnił swoje zobowiązania spoczywające na nim zgodnie z art. 1 lit. o) Konwencji TIR, jeśli przedstawił upoważnionemu odbiorcy w miejscu wskazanym w pozwoleniu karnet TIR wraz z pojazdem drogowym, zespołem pojazdów lub kontenerem i towarami w stanie nienaruszonym. Na wniosek posiadacza karnetu TIR upoważniony odbiorca może wystawić poświadczenie dostarczenia towarów do miejsca określonego w pozwoleniu, zawierające odniesienie do MRN operacji TIR i do karnetu TIR. Poświadczenie nie może być jednak wykorzystywane jako dowód zakończenia operacji TIR (nie jest dowodem alternatywnym).

Procedura uproszczona przy obejmowaniu towarów procedurą TIR („upoważniony nadawca TIR”)

6.10. Podstawę prawną pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej przy obejmowaniu towarów procedurą TIR stanowią przepisy art. 19 w związku z art. 49 Konwencji TIR.

Art. 49 Konwencji TIR daje administracjom celnym państw Stron Konwencji możliwość stosowania dalej idących ułatwień, z zastrzeżeniem jednak, że ułatwienia przyznane w drodze postanowień jednostronnych, bądź w drodze umów dwustronnych lub wielostronnych, nie utrudnią stosowania postanowień Konwencji, a w szczególności funkcjonowania operacji TIR. Natomiast art. 19 Konwencji TIR umożliwia nakładanie zamknięć celnych przez osoby upoważnione.

W przepisach krajowych uproszczenie zostało uregulowane w art. 17a ust. 2-5 uPc, wprowadzonym ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo celne oraz niektórych innych ustaw (art. 1 pkt 16). Dla udzielania pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej przy obejmowaniu towarów procedurą TIR obowiązują odpowiednio warunki określone w unijnych przepisach ogólnych dotyczących pozwoleń na uproszczenia w art.191 RD, a tym samym zastosowanie mają art. 39 lit. a, b i d UKC oraz art. 24, 25 i 27 RW.

Ponadto zasady dotyczące wniosku oraz korzystania z uproszczenia zostały określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 sierpnia 2016 r. *w sprawie wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury TIR, pozwolenia na uproszczenie przy obejmowaniu towarów procedurą TIR oraz korzystania z tego uproszczenia.*

Wzór stempla „TIR – upoważniony nadawca”, wydawanego przez organ celny upoważnionemu nadawcy TIR, jest określony w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 kwietnia 2017 r. *w sprawie wzorów pieczęci, zamknięć*

urzędowych, stempli i innych znaków stosowanych przy wykonywaniu kontroli (Dz.U. poz. 916).

6.11. Uproszczenie polega na udzieleniu upoważnionemu nadawcy w procedurze TIR pozwolenia na samodzielne otwieranie procedury tranzytu TIR, bez potrzeby przedstawiania towarów i karnetu TIR w urzędzie wyjścia. Uproszczenie obejmuje zarówno samodzielne nakładanie zamknięć urzędowych w miejscu uznanym, jak również dokonywanie w karnecie TIR zapisów i przystawianie stempla „TIR - upoważniony nadawca” (w polach przeznaczonych dla urzędu wyjścia). Data rozpoczęcia operacji TIR jest tożsama z datą zwolnienia zgłoszenia do tranzytu TIR w systemie NCTS2.

Możliwe jest udzielenie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej przy obejmowaniu towarów procedurą TIR poza godzinami pracy urzędu.

Upoważniony nadawca dla celów kontrolnych ma obowiązek ewidencjonowania otwieranych procedur tranzytowych (rejestr komunikatów wymienianych w NCTS2 i powiadomień w procedurze awaryjnej).

6.12. Wniosek składa się do dyrektora izby administracji skarbowej właściwego ze względu na siedzibę wnioskodawcy.

6.13. Wniosek może złożyć przedsiębiorca, który:

- posiada siedzibę na obszarze celnym Unii Europejskiej,
- oświadcza, że będzie regularnie wysyłał towary przemieszczane w ramach operacji TIR,
- spełnia warunki określone w art. 39 lit. a, b i d UKC (kryteria AEO).

Pozwoleń udziela się pod warunkiem, że organ celny będzie w stanie zapewnić nadzór nad operacjami TIR i przeprowadzić kontrole, nie podejmując wysiłków administracyjnych nieproporcjonalnych do wymagań danej osoby.

Pozwolenie może zostać udzielone także przedstawicielowi osoby, która systematycznie wysyła towary obejmowane karnetem TIR (na zasadzie przedstawicielstwa pośredniego).

Tym samym osobą, która może ubiegać się o udzielenie pozwolenia na obejmowanie towarów procedurą TIR w uproszczeniu, jest posiadacz karnetu TIR lub osoba posiadająca upoważnienie od posiadacza karnetu do działania w formie przedstawicielstwa pośredniego (we własnym imieniu, na rzecz posiadacza karnetu TIR), np. agencja celna lub eksporter.

Uwaga: Zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo celne oraz niektórych innych ustaw, pozwolenia udzielone przed dniem 1 maja 2016 r. zachowują ważność do czasu dokonania ich ponownej oceny (pod kątem spełniania nowych warunków przez posiadacza pozwolenia), najpóźniej do dnia 1 maja 2019 r. Po dokonaniu ponownej oceny organy celne

wydają decyzję w sprawie cofnięcia starego pozwolenia i wydają nowe pozwolenie, jeżeli spełnione są warunki do jego wydania.

6.14 Procedura uproszczona ma zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy ma miejsce pierwotne objęcie karnetem TIR (otwarcie procedury). Nie może mieć zastosowania w przypadkach kontynuacji już otwartej procedury, tj. gdy:

- podmiot chce dokonać doładunku lub rozładunku (i procedura ma być kontynuowana),
- przy wjeździe na obszar celny UE (przejściowy urząd na granicy).

Pozwolenie obowiązuje wyłącznie w Polsce.

6.15. Procedura uproszczona ma zastosowanie zarówno w przypadku towarów unijnych, jak i towarów nieunijnych. Może zatem dotyczyć sytuacji, gdy towary były uprzednio objęte procedurą celną albo podlegały czasowemu składowaniu.

6.16. Zasady stosowania uproszczenia

W pozwoleniu określa się w szczególności:

- ✓ urząd lub urzędy wyjścia odpowiedzialne za procedurę TIR,
- ✓ adres miejsca, w którym stosowana będzie procedura uproszczona,
- ✓ zasady i terminy dot. komunikacji pomiędzy upoważnionym nadawcą a urzędem wyjścia (NCTS2 i procedury awaryjne), zgodnie z „*Instrukcją dotyczącą realizacji usługi e-Tranzyt (operacje tranzytu unijnego/wspólnego i operacje TIR)*” (wersja dla przedsiębiorców),
- ✓ zamknięcia, jakie upoważniony nadawca winien nałożyć na środek transportu,
- ✓ stempel „TIR – upoważniony nadawca”, który będzie stosował upoważniony nadawca,
- ✓ termin dostarczenia do urzędu wyjścia odcinka nr 1 karnetu TIR – w przypadku gdy otwarcie operacji tranzytowej nastąpiło w procedurze awaryjnej,
- ✓ obowiązek prowadzenia przez upoważnionego nadawcę ewidencji pozwalającej organowi celnemu na przeprowadzenie skutecznej kontroli (rejestr komunikatów wymienianych w NCTS2 i powiadomień w procedurze awaryjnej).

6.17 CZYNNOŚCI UPOWAŻNIONEGO NADAWCY TIR ZWIĄZANE Z OBJĘCIEM TOWARÓW PROCEDURĄ TIR

Upoważniony nadawca TIR odpowiada w szczególności za:

- ✓ wykonanie wszystkich wymaganych działań określonych w „*Instrukcji dla przedsiębiorców dotyczącej realizacji usługi e-Tranzyt (operacje tranzytu unijnego/wspólnego i operacje TIR)*” oraz w instrukcji dotyczącej obsługi systemu wywozowego (gdy ma zastosowanie),

- ✓ zapewnienie prawidłowości i odpowiedniej jakości wypełnienia danych karnetu TIR, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia zgodności ze zgłoszeniem wywozowym (gdy ma zastosowanie),
- ✓ zapewnienie odniesienia w elektronicznym zgłoszeniu TIR do dokumentów dotyczących poprzedniej procedury celnej/czasowego składowania w celu umożliwienia właściwego rozliczenia, zgodnie z zasadami obowiązującymi dla danej poprzedniej procedury/czasowego składowania,
- ✓ dokonanie stosownych weryfikacji i naniesienie zapisów na karnecie TIR (w tym z wykorzystaniem stempla „TIR – upoważniony nadawca”) analogicznych do określonych powyżej w punktach 5.1-5.3, w tym również dotyczących pojazdu – zgodność ze świadectwem uznania,

Uwaga: W systemie NCTS dokonywane jest automatyczne sprawdzenie, czy karnet nie znajduje się w bazie karnetów unieważnionych/zastrzeżonych (na podstawie podanego w zgłoszeniu numeru karnetu).

- ✓ po dokonanych załadunku towarów nałożenie zamknięć,
- ✓ dokonanie poniższych zapisów i adnotacji (w tym z wykorzystaniem stempla „TIR - upoważniony nadawca”) na karnecie TIR:
  - 1) wpisanie numerów lub znaków nałożonych zamknięć - w rubryce 16 wszystkich odcinków karnetu TIR i w rubryce 3 grzbietu nr 1,
  - 2) wpisanie nazwy urzędu wyjścia – w rubryce 18 odcinków 1 i 2 oraz rubryce 1 grzbietu nr 1 karnetu,
  - 3) wpisanie terminu na realizację tranzytu (zgodnie z terminem na dostarczenie towaru, określonym w systemie NCTS2) – w rubryce 20 odcinków 1 i 2,
  - 4) wpisanie numeru ewidencyjnego operacji tranzytowej (standardowo numer MRN z systemu NCTS2, w procedurze awaryjnej – inny nadany numer) – w rubryce 21 odcinków 1 i 2 oraz rubryce 2 grzbietu nr 1 karnetu,
  - 5) wpisanie nazwy urzędu przeznaczenia – w rubryce 22 odcinków 1 i 2 oraz rubryce 5 grzbietu nr 1 karnetu,
  - 6) potwierdzenie dokonanych wpisów - w rubryce 17 wszystkich odcinków karnetu TIR, rubryce 23 odcinków 1 i 2 oraz rubryce 6 grzbietu nr 1 – poprzez naniesienie przez upoważnionego nadawcę podpisu i pieczęci „TIR – upoważniony nadawca”, wraz z datownikiem,
  - 7) wyłącznie w procedurze awaryjnej (operacja realizowana poza systemem NCTS2, na podstawie karnetu TIR) - wpisanie (odręcznie lub poprzez przystawienie stempla) w polu „Dla użytku służbowego” odcinka 2 pierwszej pary odcinków karnetu TIR oraz na odwrocie dolnej części odcinka nr 2 adnotacji „To be sent to: CENTRALNE BIURO TRANZYTU, Izba Administracji Skarbowej w Łodzi, PL-90-560 Łódź, ul. Karolewska 41”.

Uwaga: Przy wypełnianiu karnetu TIR należy kierować się zasadami określonymi w dokumencie ECE/TRANS/WP.30/AC.2/2008/8 „Najlepsze praktyki w zakresie stosowania karnetu TIR” (opubl. na witrynie internetowej Ministerstwa Finansów).

- ✓ zachowanie odcinka 1 pierwszej pary odcinków karnetu TIR, a w przypadku gdy otwarcie operacji nastąpiło w procedurze awaryjnej – przekazanie go do urzędu wyjścia w terminie określonym w pozwoleniu.

7. Przykłady dotyczące możliwości stosowania procedury TIR (i przesyłania zgłoszeń TIR do NCTS)

8.1. Firma A wywozi towary unijne z Niemiec do Rosji, doładunek w Polsce.

W związku z faktem, iż Rosja jest stroną Konwencji TIR, zastosowanie będzie miała procedura tranzytu na podstawie karnetu TIR na całej trasie przewozu. Odcinek nr 1 karnetu przeznaczony jest dla urzędu wyjścia, odcinek nr 2 dla urzędu, w którym ma miejsce doładunek. Odcinek nr 1 kolejnej pary odcinków pozostaje w urzędzie doładunku, odcinek nr 2 pozostaje w urzędzie wyprowadzenia (granicznym).

Wymagane jest zgłoszenie elektroniczne NCTS-TIR do urzędu wyjścia w Niemczech, pierwsza operacja tranzytowa zostaje zakończona w urzędzie w Polsce, gdzie ma miejsce doładunek. Do tego urzędu posiadacz karnetu przesyła do NCTS2 kolejne zgłoszenie TIR obejmujące wszystkie przewożone towary. Kolejna operacja tranzytowa w NCTS2 zostaje zakończona w urzędzie wyprowadzenia (granicznym).

8.2. Firma B przewozi towary unijne z Polski na Litwę przez Obwód Kaliningradzki.

Na podstawie art. 227 UKC przewóz ten może zostać zrealizowany za karnetem TIR. Karnet może zostać otwarty w urzędzie wewnętrznym bądź granicznym, w miejscu, gdzie towary opuszczają obszar celny UE. Istotne jest, aby w karnecie jego posiadacz wpisał (na manifeście towarów) adnotację T2L, która musi być potwierdzona przez urząd wyjścia. Adnotacja ta potwierdza unijny status towarów. Odcinek nr 1 jest przeznaczony dla urzędu wyjścia, odcinek nr 2 dla urzędu przy wyjeździe z obszaru celnego UE.

Wymagane jest przesłanie zgłoszenia elektronicznego TIR w systemie NCTS2 do urzędu wyjścia (w Polsce), jak również drugiego zgłoszenia elektronicznego do urzędu wprowadzenia na Litwie (dwie operacje TIR w NCTS).

8.3. Firma C przewozi towary nieunijne z Rosji do Niemiec, częściowy rozładunek w Polsce.

Transport TIR obejmuje trasę Rosja – Niemcy. Następuje częściowy rozładunek towarów w urzędzie wewnętrznym w Polsce. Na obszarze UE odcinek nr 1 przeznaczony jest dla urzędu przy wjeździe na obszar celny UE, odcinek nr 2 dla urzędu, w którym ma miejsce częściowy rozładunek. W tym urzędzie pozostaje też odcinek nr 1 kolejnej pary odcinków, a odcinek nr 2 przeznaczony jest dla urzędu przeznaczenia w Niemczech.

Wymagane jest zgłoszenie elektroniczne TIR do NCTS2 przesłane do urzędu wprowadzenia (granicznego) w Polsce. Operacja TIR w NCTS2 zakończy się w Polsce w urzędzie, w którym ma miejsce częściowy rozładunek. Do tego urzędu musi też zostać przesłane do NCTS2 kolejne zgłoszenie obejmujące dalej przewożone towary, druga operacja TIR w NCTS2 zostanie zakończona w urzędzie przeznaczenia w Niemczech.

8.4. Firma D wywozi towary unijne z Polski do Szwajcarii.

W związku z faktem, iż Szwajcaria jest stroną Konwencji TIR, przewóz ten może być realizowany na podstawie karnetu TIR. Odcinek nr 1 przeznaczony jest dla urzędu wyjścia, odcinek nr 2 dla urzędu przy wyjeździe z obszaru celnego UE. Operacja tranzytowa TIR w NCTS realizowana jest tylko na obszarze UE, jej zakończenie nastąpi w urzędzie wyprowadzenia (NCTS-TIR nie dotyczy krajów poza UE).

8.5. Firma E przewozi towary nieunijne z Hamburga do Warszawy.

W związku z faktem, iż towary nie przekraczają granicy celnej, nie jest możliwe zastosowanie procedury TIR.

Załącznik
do „Instrukcji w zakresie stosowania procedury TIR (dla przedsiębiorców)”
z dnia 14.01.2019 r.

.....
(pełna nazwa urzędu celnego/administracji)

.....
(miejsce i data)

Dotyczy: Informacja odnosząca się do karnetu TIR nr .....

kierowana do.....

(pełna nazwa i adres posiadacza karnetu TIR)

.....
(pełna nazwa stowarzyszenia poręczającego)

Szanowni Państwo!

Uprzejmie zawiadamiamy, iż nasza administracja celna nie otrzymała potwierdzenia prawidłowego zakończenia operacji TIR realizowanej na terytorium Unii Europejskiej na podstawie karnetu TIR nr.....

Ponadto informujemy, że kontrola statusu powyższego karnetu TIR w systemie kontroli karnetów TIR (SafeTIR) wykazała:

- (1) brak informacji potwierdzających zakończenie powyższej operacji TIR na terytorium Unii,
- (2) istnieje zapis dotyczący powyższej operacji TIR, w związku z czym skontaktowaliśmy się już z urzędem celnym przeznaczenia w ..... celem potwierdzenia informacji z systemu SafeTIR, lecz dotychczas nie otrzymaliśmy żadnego potwierdzenia.

W związku z powyższym, zgodnie z art. 280 ust. 7 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny, i bez uszczerbku dla zawiadomienia wymaganego zgodnie z art. 11 ust. 1 konwencji TIR, prosimy o dostarczenie nam, w terminie 28 dni od daty niniejszego pisma, odpowiednich dokumentów potwierdzających prawidłowe zakończenie powyższej operacji TIR na terytorium Unii Europejskiej.

Należy przedstawić dowód w postaci jednego z poniższych dokumentów, identyfikującego towary:

- dokument poświadczony przez organy celne państwa członkowskiego przeznaczenia lub wyprowadzenia, identyfikujący towary i potwierdzający, że zostały one przedstawione w urzędzie celnym przeznaczenia lub wyprowadzenia lub zostały dostarczone upoważnionemu odbiorcy, lub
- dokument lub wpis w ewidencji celnej poświadczony przez organ celny państwa członkowskiego, który potwierdza, że towary fizycznie opuściły obszar celny Unii,
- dokument celny wystawiony w państwie trzecim, w którym towary zostały objęte procedurą celną, lub

- dokument wystawiony w państwie trzecim, opatrzony pieczęcią lub w inny sposób poświadczony przez organ celny tego państwa i potwierdzający, że towary są uznane za znajdujące się w obrocie w tym państwie.

Kopie wyżej wymienionych dokumentów wymagają poświadczenia za zgodność z oryginałem przez organ, który poświadczał oryginalne dokumenty, lub przez właściwy organ państwa trzeciego lub przez organ państwa członkowskiego.

.....
(pieczęć urzędu celnego/podpis odpowiedzialnej osoby)

Załączniki: kopia odcinka nr 1 karnetu TIR